2024/3220

30.12.2024

NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS (EU) 2024/3220,

annettu 9 päivänä joulukuuta 2024,

Ukrainan tukivälineeseen kuuluvan Ukraina-suunnitelman mukaisen ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen ja lainatuen toisen erän maksuedellytysten tyydyttävän täyttymisen vahvistamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon Ukrainan tukivälineen perustamisesta 29 päivänä helmikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/792 ([1]) ja erityisesti sen 26 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Ukrainan tukivälineen, jäljempänä 'tukiväline', I pilarista asetetaan vuosina 2024–2027 Ukrainan saataville enintään 38 270 000 000 euroa rahoitustukea ei-takaisinmaksettavana tukena ja lainoina. I pilarin mukainen rahoitus myönnetään pääasiassa Ukrainan tukivälineeseen kuuluvan Ukraina-suunnitelman, jäljempänä 'suunnitelma', perusteella. Suunnitelmassa esitetään Ukrainan uudistus- ja investointiohjelma sekä tukivälineen I pilarista myönnettävään rahoitukseen liittyvät laadulliset ja määrälliset tavoitteet.

(2) Neuvosto hyväksyi asetuksen (EU) 2024/792 19 artiklan nojalla suunnitelman arvioinnin täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2024/1447 ([2]), jolla vahvistetaan suunnitelman seurannan ja täytäntöönpanon aikataulu, mukaan lukien tukivälineen I pilarista myönnettävään rahoitukseen liittyvät laadulliset ja määrälliset tavoitteet.

(3) Suunnitelmaa varten täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2024/1447 saataville asetettujen rahoitusvarojen kokonaismäärä on 32 270 000 000 euroa, josta 5 270 000 000 euroa on ei-takaisinmaksettavaa rahoitustukea ja enintään 27 000 000 000 euroa on lainaa.

(4) Asetuksen (EU) 2024/792 24 ja 25 artiklan mukaisesti Ukrainalle on maksettu 6 000 000 000 euroa poikkeuksellisena väliaikaisrahoituksena ja 1 890 000 000 euroa ennakkomaksuna, joka vastaa 7 prosentin ennakkomaksua lainatuesta, jonka Ukraina on oikeutettu saamaan suunnitelman nojalla.

(5) Asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan 4 kohdan mukaisesti Ukrainalle on maksettu ensimmäisessä erässä 4 165 092 857 euroa, josta 1 500 000 000 euroa on ei-takaisinmaksettavaa rahoitustukea ja 2 665 092 857 euroa on lainoja. Asetuksen (EU) 2024/792 22 artiklan nojalla unionin ja Ukrainan välillä tehdyn lainasopimuksen määräysten mukaisesti ensimmäisestä erästä käytettiin 200 598 387 euroa lainan ennakkomaksun selvittämiseen.

(6) Ukraina toimitti 10 päivänä lokakuuta 2024 asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan 2 kohdan mukaisesti pyynnön ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen ja lainatuen toisen erän, jonka suuruus on 4 248 847 926 euroa tämän päätöksen liitteen mukaisesti, maksamisesta sekä näytön siitä, että yhdeksästä laadullisesta ja määrällisestä tavoitteesta kahdeksan on toteutettu tyydyttävästi. Lisänäyttö siitä, että jäljellä oleva tavoite on toteutettu tyydyttävästi, toimitettiin 31 päivänä lokakuuta 2024. Pyynnön mukana toimitettiin puitesopimuksen 12 artiklassa, rahoitussopimuksen 5 artiklassa ja lainasopimuksen 6 artiklassa vaaditut asiakirjat; kyseiset sopimukset on tehty unionin ja Ukrainan välillä asetuksen (EU) 2024/792 9, 10 ja 22 artiklan mukaisesti.

([1]) EUVL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj.
([2]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2024/1447, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, Ukraina-suunnitelman arvioinnin hyväksymisestä (EUVL L, 2024/1447, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

(7) Täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 mukaisesti Ukraina on toimittanut maksupyyntönsä kanssa asianmukaiset näytön siitä, että ne yhdeksän tavoitetta, jotka sen oli määrä toteuttaa vuoden 2024 kolmanteen neljännekseen mennessä, on toteutettu tyydyttävästi. Kyseiset yhdeksän vaihetta liittyvät eri uudistuksiin, jotka on esitetty korruption ja rahanpesun torjuntaa, inhimillistä pääomaa, liiketoimintaympäristöä, hallinnon hajauttamista ja aluepolitiikkaa, energiasektoria sekä vihreää siirtymää ja ympäristönsuojelua koskevissa suunnitelman luvuissa. Korruptiontorjuntaan erikoistuneelle Ukrainan syyttäjänvirastolle annettiin mahdollisuus lisätä henkilöstömääräänsä. Varojen takaisinperintästrategian 2023–2025 täytäntöönpanoa koskeva toimintasuunnitelma, vuoteen 2040 ulottuva väestökehitysstrategia, sääntelyn purkamista koskeva toimintasuunnitelma sekä aluekehitystä koskevan valtiollisen strategian 2021–2027 muuttamista koskevat päätöslauselmat hyväksyttiin. Lisäksi laadittiin periaatemuistio, jossa määritellään ympäristövaikutusten arviointia ja strategista ympäristöarviointia koskevista säännöistä tehtävien poikkeusten soveltamisala. Rikoslaista, rikosprosessilaista ja teollisuuden aiheuttamasta pilaantumisesta annetut lait sekä energian tukkumarkkinoiden eheydestä ja tarkasteltavuudesta annettu sekundaarilainsäädäntö tulivat voimaan.

(8) Komissio arvioi asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan 4 kohdan mukaisesti tarkkaan Ukrainan pyynnön ja antoi myönteisen arvion siitä, että tämän päätöksen liitteessä esitetyt toisen erän maksamiseen liittyvät yhdeksän tavoitetta on toteutettu tyydyttävästi. Kyseinen myönteinen arvio on annettu osana suunnitelman täytäntöönpanoa. Yhdenmukaistaminen EU:n säännöstön kanssa helpottuu EU:hun liittymistä koskevan prosessin myötä.

(9) Komissio arvioi, että Ukraina täyttää edelleen asetuksen (EU) 2024/792 5 artiklassa säädetyn unionin tuen ennakkoedellytyksen. Erityisesti Ukraina on jatkanut demokratian mekanismien, kuten parlamentaarisen monipuoluejärjestelmän ja oikeusvaltioperiaatteen, ylläpitämistä ja noudattamista sekä taannut ihmisoikeuksien, myös vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien, kunnioittamisen.

(10) Tässä päätöksessä olisi sen vuoksi vahvistettava, että suunnitelman mukaisen toisen erän maksamiselle asetetut asiaankuuluvat edellytykset on täytetty tyydyttävästi.

(11) Kun otetaan huomioon Ukrainan julkisen talouden vaikea tilanne, on äärimmäisen tärkeää maksaa varat mahdollisimman pian. Tilanteen kiireellisyyden vuoksi ja menettelyn nopeuttamiseksi tämän päätöksen olisi tultava voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, ja sitä olisi sovellettava sen hyväksymispäivästä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Vahvistetaan täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä vahvistetun 4 248 847 926 euron suuruisen toisen erän maksamiselle asetettujen asiaankuuluvien edellytysten tyydyttävä täyttyminen tämän päätöksen liitteenä olevan, asetuksen (EU) 2024/792 26 artiklan mukaisesti tehdyn komission arvion mukaisesti.

2 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan sen hyväksymispäivästä.

Tehty Brysselissä 9 päivänä joulukuuta 2024.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

NAGY I.

LIITE

Ukraina-suunnitelman toiseen erään liittyvien vaiheiden tyydyttävän toteutumisen arviointi

TIIVISTELMÄ

Ukraina esitti Ukrainan tukivälineen perustamisesta 29 päivänä helmikuuta 2024 annetun asetuksen (EU) 2024/792 ([1]) 26 artiklan mukaisesti Ukraina-suunnitelman toista erää koskevan maksupyynnön 10 päivänä lokakuuta 2024. Se toimitti maksupyynnön tueksi todisteet siitä, että Ukraina-suunnitelman arvioinnin hyväksymisestä 14 päivänä toukokuuta 2024 annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 ([2]) liitteessä esitetyistä toiseen maksuerään liittyvistä yhdeksästä vaiheesta kahdeksan on toteutettu tyydyttävästi. Komissio lähetti 17 päivänä lokakuuta 2024 huomautuskirjeen, jossa se pyysi toimittamaan puuttuvan vaiheen (vaihe 4.4) tyydyttävää toteutumista koskevat todisteet sekä muita vaiheita koskevia lisätodisteita. Ukraina toimitti 31 päivänä lokakuuta 2024 pyydetyn näytön siitä, että kaikki yhdeksän vaihetta on toteutettu tyydyttävästi.

Näin ollen Ukrainan toimittamien tietojen perusteella katsotaan, että kaikki yhdeksän vaihetta on toteutettu tyydyttävästi. Korruption ja rahanpesun torjuntaa koskevan luvun osalta toteutettiin seuraavat toimenpiteet: i) korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston henkilöstömäärän lisääminen, ii) rikoslain ja rikosprosessilain muuttaminen ja iii) varojen takaisinperintästrategian 2023–2025 täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman hyväksyminen.

Inhimillistä pääomaa koskevan luvun osalta hyväksyttiin väestökehitysstrategia.

Liiketoimintaympäristöä koskevan luvun osalta hyväksyttiin sääntelyn purkamista koskeva toimintasuunnitelma. Hallinnon hajauttamista koskevan luvun osalta hyväksyttiin aluekehitystä koskeva valtiollinen strategia 2021–2027.

Energiaa koskevan luvun osalta hyväksyttiin REMIT-asetusta koskeva sekundaarilainsäädäntö. Vihreää siirtymää ja ympäristönsuojelua koskevan luvun osalta toteutettiin seuraavat toimenpiteet: i) teollisuuden aiheuttamaa pilaantumista koskevan lainsäädännön hyväksyminen ja ii) ympäristövaikutusten arviointia ja strategista ympäristöarviointia koskevista säännöistä tehtäviä poikkeuksia koskevan periaatemuistion julkaiseminen.

1) **Vaihe 4.1**

Vaiheen nimi: Korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston henkilöstömäärän lisääminen
Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 1: Korruptiontorjuntajärjestelmän institutionaalisten valmiuksien kehittäminen
Rahoituslähde: Ei-takaisinmaksettava tuki
Asiayhteys Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 4.1 koskeva vaatimus: *”Korruptiontorjuntaan erikoistuneelle syyttäjänvirastolle annetaan mahdollisuus lisätä henkilöstömääräänsä siten, että se on nykyisen 10 prosentin asemasta 15 prosenttia kansallisen korruptiontorjuntatoimiston (Natsionalne antykoruptsiine biuro Ukrainy (NABU))/(Національне антикорупційне бюро України (НАБУ)) henkilöstömäärästä.”* Vaihe 4.1 on 4 lukuun (Korruption ja rahanpesun torjunta) sisältyvän uudistuksen 1 täytäntöönpanon toinen vaihe. Sitä edelsi vaihe 4.2, joka oli määrä toteuttaa vuoden 2024 toiseen neljännekseen mennessä ja jossa nimitettiin uusi johtaja kansalliselle korruptiontorjuntavirastolle, ja sitä seuraa vaihe 4.3, joka on määrä toteuttaa vuoden 2025 ensimmäiseen neljännekseen mennessä ja jossa on tarkoitus lisätä korruption torjuntaan erikoistuneen ylimmän tuomioistuimen henkilöstömäärää.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/792, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Ukrainan tukivälineen perustamisesta (EUVL L, 2024/792, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

([2]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2024/1447, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, Ukraina-suunnitelman arvioinnin hyväksymisestä (EUVL L, 2024/1447, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1447/oj).

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 8 päivänä joulukuuta 2023 annetusta Ukrainan laista nro 3509-IX, joka koskee Ukrainan rikosprosessilain ja muiden säädösten muuttamista korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston riippumattomuuden vahvistamiseksi.

3) Jäljennös 18 päivänä toukokuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 1697-VII, joka koskee syyttäjänvirastoa.

4) Jäljennös 21 päivänä syyskuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 3460-IX, joka koskee Ukrainan valtion talousarviota vuodelle 2024.

5) Jäljennös 7 päivänä kesäkuuta 2024 annetusta Ukrainan ministerikabinetin asetuksesta nro 520-r, joka koskee tiettyjen yleisen syyttäjän virastolle vuonna 2024 osoitettujen valtion talousarviovarojen uudelleenjakoa.

6) Jäljennös 14 päivänä syyskuuta 2024 annetusta Ukrainan lakiluonnoksesta nro 12000, joka koskee Ukrainan valtion talousarviota vuodelle 2025.

7) Jäljennös 14 päivänä syyskuuta 2024 Ukrainan valtion talousarviosta vuodelle 2025 annetun Ukrainan lakiluonnoksen nro 12000 selittävistä huomautuksista.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 4.1 osatekijät.

Neljänteen lukuun sisältyvän uudistuksen 1 yleisenä tavoitteena on parantaa korruptiontorjuntainfrastruktuurin yleisiä valmiuksia ehkäistä korruptiota. Parlamentti antoi 8 päivänä joulukuuta 2023 Ukrainan lain nro 3509-IX, joka koskee Ukrainan rikosprosessilain ja muiden säädösten muuttamista korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston (*Spetsializovana antykoruptsiina prokuratura*, SAP) riippumattomuuden vahvistamiseksi, jäljempänä 'laki'. Lain yleisenä tavoitteena on parantaa korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston institutionaalista ja organisatorista riippumattomuutta. Lain 2 luvun 11 §:llä muutetaan syyttäjänvirastosta annetun Ukrainan lain nro 1697-VII 14 §:ää ja säädetään, että korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston henkilöstömäärä on 15 prosenttia kansallisen korruptiontorjuntatoimiston keskus- ja alueosastojen lakisääteisestä enimmäishenkilöstömäärästä.

Ukrainan valtion talousarviosta vuodelle 2024 annetussa Ukrainan laissa korruptiontorjuntaan erikoistuneelle syyttäjänvirastolle osoitettiin 203,3 miljoonan hryvnian kokonaismäärärahat, joista 150,1 miljoonaa hryvniaa osoitettiin henkilöstökuluihin. Tätä summaa nostettiin vuonna 2024 useilla valtion talousarviosta annettuun lakiin tehdyillä muutoksilla. Ukrainan lakiluonnoksessa nro 12000, joka annettiin 14 päivänä syyskuuta 2024 Ukrainan valtion talousarviosta vuodelle 2025, ehdotettiin, että korruptiontorjuntaan erikoistuneelle syyttäjänvirastolle osoitetaan 336 miljoonan hryvnian määrärahat, joista 256,9 miljoonaa hryvniaa osoitetaan henkilöstökuluihin. Tämä tarkoittaa, että rahoitus kasvaisi 71 prosenttia vuonna 2025. Vaikka Ukrainan lakia Ukrainan valtion talousarviosta vuodelle 2025 ei ole hyväksytty vielä tämän arvioinnin suorittamishetkellä, näiden määrärahojen ei odoteta muuttuvan merkittävästi. Kun nämä määrärahat on otettu käyttöön, korruptiontorjuntaan erikoistuneella syyttäjänvirastolla on tarvittavat varat henkilöstömääränsä lisäämiseksi 10 prosentista 15 prosenttiin kansallisen korruptiontorjuntatoimiston henkilöstömäärästä.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

2) **Vaihe 4.4**

Vaiheen nimi: Muutetun rikoslain ja rikosprosessilain voimaantulo

Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 2: Oikeudellisen kehyksen parantaminen korruption ehkäisyn tehostamiseksi

Rahoituslähde: Ei-takaisinmaksettava tuki

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 4.4 koskeva vaatimus:

"Ukrainan rikoslain ja rikosprosessilain muuttamisesta annettujen lakien voimaantulo. Laeissa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:

— *syyteneuvotteluja koskevien säännösten parantaminen*

— *esitutkinta-ajan kumoaminen rikosoikeudellisen menettelyn rekisteröinnistä siihen asti, kun epäilystä on ilmoitettu*

— *sallitaan korruption torjuntaan erikoistuneen ylimmän tuomioistuimen ratkaista tietyt asiat yhden tuomarin kokoonpanossa."*

Vaihe 4.4 on 4 lukuun (Korruption ja rahanpesun torjunta) sisältyvän uudistuksen 2 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Se toteutetaan samanaikaisesti vaiheen 4.6 kanssa. Vaihe 4.6 koskee varojen takaisinperintästrategian 2023–2025 täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman hyväksymistä ja julkaisemista. Näitä seuraavat vaihe 4.7, joka on määrä toteuttaa vuoden 2025 ensimmäiseen neljännekseen mennessä ja joka koskee varojen takaisinperinnän ja hallinnoinnin viraston uudistamista koskevan lain voimaantuloa, sekä vaihe 4.5, joka on määrä toteuttaa vuoden 2026 toiseen neljännekseen mennessä ja jossa on tarkoitus hyväksyä ja julkaista korruptiontorjuntastrategia ja valtion korruptiontorjuntaohjelma vuoden 2025 jälkeiselle ajalle.

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 29 päivänä lokakuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 4033-IX, joka koskee Ukrainan rikoslain ja rikosprosessilain muuttamista syyteneuvotteluja koskevan sääntelyn parantamiseksi korruptiorikoksia ja korruptioon liittyviä rikoksia koskevissa rikosoikeudellisissa menettelyissä.

3) Jäljennös 8 päivänä joulukuuta 2023 annetusta Ukrainan laista nro 3509-IX, joka koskee Ukrainan rikosprosessilain ja muiden säädösten muuttamista korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston riippumattomuuden vahvistamiseksi.

4) Jäljennös 24 päivänä huhtikuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 3655-IX, joka koskee Ukrainan rikosprosessilain 31 §:n muuttamista rikosoikeudellisten menettelyjen parantamiseksi.

5) Jäljennös 5 päivänä huhtikuuta 2001 annetusta Ukrainan rikoslaista nro 2341-III.

6) Jäljennös 13 päivänä huhtikuuta 2012 annetusta Ukrainan rikosprosessilaista nro 4651-VI.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 4.4 osatekijät.

Syyteneuvotteluja koskevien säännösten parantaminen

Parlamentti antoi 29 päivänä lokakuuta 2024 Ukrainan lain nro 4033-IX, joka koskee Ukrainan rikoslain ja rikosprosessilain muuttamista syyteneuvotteluja koskevan sääntelyn parantamiseksi korruptiorikoksia ja korruptioon liittyviä rikoksia koskevissa rikosoikeudellisissa menettelyissä. Laki tuli voimaan 1 päivänä marraskuuta 2024. Lain tarkoituksena on lisätä korruptiorikoksia koskevien rikosoikeudellisten menettelyjen tehokkuutta parantamalla syyteneuvotteluja koskevia säännöksiä. Ukrainan rikoslain 53 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään, että mikäli korruptiorikoksia koskevissa rikosoikeudellisissa menettelyissä käydään syyteneuvottelu, tuomioistuin voi määrätä lisäseuraamuksen sakon muodossa kyseisessä pykälässä määritellyissä rajoissa. Lisäksi Ukrainan rikoslain 77 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään, että mikäli tuomittu vapautetaan päärangaistuksena tuomitusta ehdollisesta vankeusrangaistuksesta, voidaan määrätä lisäseuraamuksia, esimerkiksi tuomita omaisuutta menetetyksi.

Ukrainan rikoslain 69 §:n 2 momentissa, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään, että korruptiorikoksia koskevissa rikosoikeudellisissa menettelyissä syyteneuvottelun osapuolet voivat sopia, että seuraamuksena on vapaudenmenetys, joka alittaa seuraamusta koskevassa pykälässä säädetyn alarajan. Tässä sopimuksessa on noudatettava Ukrainan rikosprosessilain 469 §:n 2 momentin vaatimuksia. Kyseisessä momentissa säädetään myös, että osapuolet eivät voi sopia seuraamuksesta, joka alittaa rikoslain 63 §:ssä säädetyn alarajan. Rikosprosessilain 469 §:n 2 momentin mukaan korruptiorikoksia koskevissa menettelyissä voidaan käydä syyteneuvottelu, mikäli korruptiorikoksesta epäilty tai syytetty toinen henkilö paljastaa tietoja ja todisteet vahvistavat nämä tiedot. Tässä tapauksessa vahingot korvataan täysin tai osittain (riippuen siitä, miten ja missä määrin henkilö on osallistunut rikokseen).

Rikosprosessilain 470 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään syyteneuvottelua koskevasta päätöksentekomenettelystä ja määritellään korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston rooli syyteneuvotteluissa, jotka liittyvät korruptiorikoksia koskeviin rikosoikeudellisiin menettelyihin. Rikosprosessilain 474 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetään syyteneuvottelun osapuolten oikeudesta muuttaa tehtyä sopimusta ennen tuomioistuinkäsittelyä. Lisäksi jos tuomioistuin kieltäytyy hyväksymästä sopimusta, osapuolet voivat ehdottaa toista sopimusta, joka ei sisällä niitä osatekijöitä, joiden vuoksi tuomioistuin alun perin hylkäsi sopimuksen.

Esitutkinta-ajan kumoaminen rikosoikeudellisen menettelyn rekisteröinnistä siihen asti, kun epäilystä on ilmoitettu

Parlamentti antoi 8 päivänä joulukuuta 2023 myös Ukrainan lain nro 3509-IX, joka koskee Ukrainan rikosprosessilain ja muiden säädösten muuttamista korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston riippumattomuuden vahvistamiseksi. Laki tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024. Lain yleisenä tavoitteena on parantaa korruptiontorjuntaan erikoistuneen syyttäjänviraston institutionaalista ja organisatorista riippumattomuutta.

Aiemman oikeudellisen kehyksen mukaan esitutkintojen aikarajat laskettiin siitä hetkestä, kun rikosoikeudellisten menettelyjen tiedot kirjattiin rekisteriin. Rikosprosessilain 219 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna, kumotaan esitutkinta-aika rikosoikeudellisen menettelyn rekisteröinnistä siihen asti, kun epäilystä on ilmoitettu, ja säädetään, että esitutkinta-aika lasketaan siitä hetkestä, kun henkilölle on ilmoitettu epäilystä, siihen asti, kun asia saatetaan tuomioistuimen käsittelyyn. Uusia säännöksiä sovelletaan kaikkiin rikosoikeudellisiin menettelyihin, joissa esitutkintaa ei ollut saatettu loppuun ennen Ukrainan lain nro 3509-IX voimaantulopäivää.

Sen salliminen, että korruptiontorjuntaan erikoistunut ylin tuomioistuin voi ratkaista tietyt asiat yhden tuomarin kokoonpanossa

Parlamentti antoi 24 päivänä huhtikuuta 2024 Ukrainan lain nro 3655-IX, joka koskee Ukrainan rikosprosessilain 31 §:n muuttamista rikosoikeudellisten menettelyjen parantamiseksi. Laki tuli voimaan 16 päivänä toukokuuta 2024. Lain tarkoituksena on parantaa korruptiontorjuntajärjestelmän ja rikosoikeudellisten menettelyjen tehokkuutta laajentamalla mahdollisuutta ratkaista asioita yhden tuomarin kokoonpanossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa. Lailla muutetaan rikosprosessilain 31 §:ää ja säädetään, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa rikosoikeudelliset menettelyt suoritetaan pääsääntöisesti yhden tuomarin kokoonpanossa. Lailla kumotaan korruption torjuntaan erikoistunutta ylintä tuomioistuinta koskeva yleinen poikkeus ja laajennetaan mahdollisuutta ratkaista asioita yhden tuomarin kokoonpanossa tapauksiin, jotka kuuluvat korruption torjuntaan erikoistuneen ylimmän tuomioistuimen tuomiovaltaan. Tuomioistuimen kokoonpanoa koskevia muutettuja sääntöjä sovelletaan rikosoikeudellisiin menettelyihin, joissa käsittelyä ei ollut aloitettu ennen Ukrainan lain nro 3655-IX voimaantuloa.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

3) **Vaihe 4.6**

Vaiheen nimi: Varojen takaisinperintästrategian 2023–2025 täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman hyväksyminen

Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 2: Oikeudellisen kehyksen parantaminen korruption ehkäisyn tehostamiseksi

Rahoituslähde: Lainat

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 4.6 koskeva vaatimus:

”Hyväksytään ja julkaistaan ministerikabinetin verkkosivustolla toimintasuunnitelma varojen takaisinperintästrategian täytäntöönpanemiseksi vuosina 2023–2025.”

Vaihe 4.6 on 4 lukuun (Korruption ja rahanpesun torjunta) sisältyvän uudistuksen 2 täytäntöönpanon toinen vaihe. Se toteutetaan samanaikaisesti muutettua rikoslakia ja rikosprosessilakia koskevan vaiheen 4.4 kanssa. Sitä seuraavat vaihe 4.7, joka on määrä toteuttaa vuoden 2025 ensimmäiseen neljännekseen mennessä ja joka koskee varojen takaisinperinnän ja hallinnoinnin viraston uudistamista koskevan lain voimaantuloa, sekä vaihe 4.5, joka on määrä toteuttaa vuoden 2026 toiseen neljännekseen mennessä ja jossa on tarkoitus hyväksyä ja julkaista korruptiontorjuntastrategia ja valtion korruptiontorjuntaohjelma vuoden 2025 jälkeiselle ajalle.

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 13 päivänä elokuuta 2024 annetusta Ukrainan ministerikabinetin määräyksestä nro 759-r, joka koskee varojen takaisinperintästrategioiden 2024–2025 täytäntöönpanoa koskevan toimintasuunnitelman hyväksymistä.

3) Jäljennös varojen takaisinperintästrategian 2023–2025 täytäntöönpanoa koskevasta toimintasuunnitelmasta, joka on liitetty 13 päivänä elokuuta 2024 annettuun määräyksen nro 759-r.

4) Hyperlinkki ministerikabinetin verkkosivustolla olevaan julkaisuun sekä kuvakaappaus.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 4.6 osatekijät.

Ministerikabinetti hyväksyi toimintasuunnitelman 13 päivänä elokuuta 2024, ja päätös ja jäljennös suunnitelmasta julkaistiin ministerikabinetin verkkosivustolla samana päivänä. Suunnitelmassa esitetään toimenpiteet varojen takaisinperintästrategian 2023–2025 täytäntöönpanemiseksi. Toimenpiteet on järjestetty strategian viiden strategisen tavoitteen mukaisesti. Toimintasuunnitelmassa esitetään kunkin toimenpiteen osalta täytäntöönpanon aikataulu, vastaava taho sekä odotetut tuotokset ja tulokset. Suunnitelmalla edistettyjä huomattavia toimenpiteitä ovat muun muassa varojen menetetyksi tuomitsemista koskevien oikeudellisten mekanismien uudistukset, varojen palauttamista koskeva uudistus sekä varojen jäljittäminen ja tunnistaminen.

Strateginen tavoite 1 kattaa varojen takaisinperintää koskevan lainsäädännön parannukset, erityisesti varojen menetetyksi tuomitsemista koskevien oikeudellisten mekanismien laajentamisen ja uudistamisen sekä varojen jäljittämis- ja tunnistamiskeinojen luomisen.

Strateginen tavoite 2 kattaa lainvalvontavirastojen ja muiden virastojen institutionaalisten valmiuksien vahvistamisen muun muassa ehdottamalla lainsäädäntöä toiminnallisten valmiuksien ja koulutuksen lisäämiseksi varojen takaisinperinnän alalla, parantamalla pääsyä rekistereihin, yritystietojen toimittajien tietoihin, rahoituksen välittäjien tietoihin ja avoimeen data-analyysiin sekä vahvistamalla virastojen välistä sähköistä tiedonvaihtoa.

Strateginen tavoite 3 kattaa virastojen välisen yhteistyön ja tiedonvaihdon vahvistamisen muun muassa uudistamalla oikeudellista kehystä, joka koskee tällaista yhteistyötä ja valmiuksien parantamiseen tähtääviä koulutustoimenpiteitä.

Strateginen tavoite 4 kattaa kansainvälisen yhteistyön vahvistamisen muun muassa analysoimalla parhaita käytäntöjä, lisäämällä kansainvälistä koulutusta ja ulkomaalaisten asiantuntijoiden osallistumista Ukrainassa sekä vahvistamalla virallista ja epävirallista yhteistyötä ulkomaisten ja kansainvälisten tahojen kanssa.

Strateginen tavoite 5 kattaa Ukrainan oikeuksien ja etujen puolustamisen ja ajamisen parantamisen kansallisissa tuomioistuimissa ja ulkomaisilla lainkäyttöalueilla erityisesti sellaisten toimenpiteiden avulla, joilla parannetaan varojen luovutusmenettelyjä ja vahvistetaan kansainvälisiä varojen takaisinperintämenettelyjä.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

4) **Vaihe 7.6**

Vaiheen nimi: Vuoteen 2040 ulottuvan väestökehitysstrategian hyväksyminen

Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 6: Työmarkkinoiden toimivuuden parantaminen

Rahoituslähde: Lainat

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 7.6 koskeva vaatimus:

"Ukrainan ministerikabinetti hyväksyy määräyksen vuoteen 2040 ulottuvasta Ukrainan väestökehitysstrategiasta. Strategiassa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:

— *hedelmällisyystilanteen parantaminen*

— *ennenaikaisen kuolleisuuden vähentäminen erityisesti työikäisten miesten keskuudessa*

— *negatiivisten muuttotrendien kääntäminen pakkomuuttajien paluun kautta, houkuttelemalla maasta muuttaneita takaisin Ukrainaan jne.*

— *aktiivisen vanhuuden edistäminen*

— *infrastruktuurin ja turvallisuuden ennakkoedellytysten luominen väestötilanteen parantamiseksi."*

Vaihe 7.6 on 7 lukuun (Inhimillinen pääoma) sisältyvän, työmarkkinoiden toiminnan parantamista koskevan uudistuksen 6 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Uudistukseen 6 kuuluu myös vaihe 7.7, joka on määrä toteuttaa vuoden 2026 toiseen neljännekseen mennessä ja jossa on tarkoitus hyväksyä väestön työllisyysstrategia.

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 30 päivänä syyskuuta 2024 annetusta ministerikabinetin määräyksestä nro 922-r, joka koskee vuoteen 2040 ulottuvan Ukrainan väestökehitysstrategian hyväksymistä.

3) Jäljennös vuoteen 2040 ulottuvasta Ukrainan väestöstrategiasta, joka on liitetty 30 päivänä syyskuuta 2024 annettuun määräykseen nro 922-r.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 7.6 osatekijät.

Ukrainan ministerikabinetti hyväksyi 30 päivänä syyskuuta 2024 määräyksen nro 922-r, joka koskee vuoteen 2040 ulottuvan Ukrainan väestökehitysstrategian hyväksymistä, jäljempänä 'strategia'. Strategia on liitetty hyväksyttyyn määräykseen nro 922-r, ja strategian liitteeksi toimitetaan säännöllisesti kolmen vuoden välein laadittavat toimintasuunnitelmat. Ensimmäisessä vuoteen 2040 ulottuvan Ukrainan väestökehitysstrategian täytäntöönpanoa koskevassa toimintasuunnitelmassa esitetään toimintapoliittiset toimet vuosille 2024–2027. Ehdotetuilla toimenpiteillä tuetaan Ukrainaa strategian tavoitteiden saavuttamisessa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan pahensi monia Ukrainan yleisistä demografisista haasteista. Sen lisäksi, että hyvin monet ukrainalaiset ovat paenneet Venäjän sotilaallista hyökkäystä, tämä aseellinen hyökkäys on merkittävästi lisännyt ukrainalaisten kuolleisuutta siviileihin kohdistuvien hyökkäysten ja taistelujen vuoksi. Strategiassa esitetään analyysi maan nykyisestä väestötilanteesta ja määritetään kuusi strategista tavoitetta ongelmien lieventämiseksi. Väestötilannetta parantavien tuloksellisten toimintapolitiikkojen täytäntöönpano on keskeistä eturintamassa olevien alueiden talouskehityksen sekä koko maan kannalta.

Strategialla pyritään kohentamaan hedelmällisyystilannetta parantamalla lisääntymisterveyspalveluja, edistämällä perheystävällistä ympäristöä, parantamalla perheiden taloudellista toimeentuloa ja edistämällä työn ja perhe-elämän yhteensovittamista. Strategiassa myös esitetään, että valtio antaisi perheille kattavaa tukea.

Lisäksi strategiassa keskitytään ennenaikaisen kuolleisuuden vähentämiseen erityisesti työikäisten miesten keskuudessa. Siinä kuvataan tapoja parantaa sellaisten tautien varhaista toteamista ja ehkäisemistä, jotka useimmiten johtavat ennenaikaiseen kuolemaan tai terveyden menetykseen. Sillä pyritään parantamaan lääketieteellisen hoidon saatavuutta ja laatua ja vähentämään vammautumisen ja kuoleman riskitekijöitä jokapäiväisessä elämässä. Lisäksi strategialla edistetään terveellisiä elämäntapoja esimerkiksi perustamalla liikuntapaikkoja ja virkistysalueita.

Strategialla pyritään kääntämään negatiiviset muuttotrendit edistämällä Venäjän sotilaallista hyökkäystä paenneiden ukrainalaisten vapaaehtoista paluuta sekä lisäämällä virallista yhteydenpitoa maasta muuttaneiden ukrainalaisten kanssa. Lisäksi strategian tavoitteena on vähentää nuorten ukrainalaisten maastamuuttoa ja helpottaa maahanmuuttoa työmarkkinoiden tarpeiden täyttämiseksi.

Strategialla myös edistetään aktiivista ikääntymistä ja pitkäikäisyyttä kannustamalla ikääntyneitä osallistumaan työmarkkinoille, huolehtimalla heidän terveytensä ja hyvinvointinsa tukemisesta sekä tukemalla heille tarkoitettua toimintaa.

Strategiassa keskitytään lisäksi infrastruktuurin ja turvallisuuden edellytysten luomiseen väestötilanteen parantamiseksi. Ukraina aikoo toteuttaa toimenpiteitä turvallisen ympäristön luomiseksi ja kansalaisten valtiota kohtaan tunteman luottamuksen parantamiseksi. Strategia sisältää myös toimia asuntojen tarjoamiseksi kansalaisille heidän tarpeidensa ja valmiuksiensa mukaisesti sekä toimia infrastruktuurin saatavuuden ja laadun parantamiseksi.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

5) **Vaihe 8.1**

Vaiheen nimi: Sääntelyn purkamista koskevan toimintasuunnitelman hyväksyminen

Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 1: Sääntely-ympäristön parantaminen

Rahoituslähde: Lainat

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 8.1 koskeva vaatimus:

"Ukrainan ministerikabinetti hyväksyy määräyksen sääntelyn purkamista koskevasta toimintasuunnitelmasta. Toimintasuunnitelmassa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:

— *markkinoillepääsyä koskevien säännösten vähentäminen ja digitalisointi*

— *valtion rankaisevan ja tukahduttavan ohjausmallin (valvonta) muuttaminen ennaltaehkäiseväksi (riskilähtöinen lähestymistapa) sekä*

— *ohjaus- ja valvontatoimintojen määrän vähentäminen.”*

Vaihe 8.1 on 8 lukuun (Liiketoimintaympäristö) sisältyvän uudistuksen 1 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Uudistukseen 1 kuuluu myös vaihe 8.2, joka on määrä toteuttaa vuoden 2025 kolmanteen neljännekseen mennessä ja jonka tavoitteena on lainsäädännön voimaantulo tiettyjen sektoreiden sääntelyn purkamista koskevan toimintasuunnitelman mukaisesti.

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 3 päivänä syyskuuta 2024 annetusta ministerikabinetin määräyksestä nro 838-p, joka koskee 4 päivänä joulukuuta 2019 annetun Ukrainan ministerikabinetin määräyksen nro 1413 muuttamista.

3) Jäljennös hyväksytystä taloudellisen toiminnan sääntelyn purkamista ja liiketoimintaympäristön parantamista koskevasta toimintasuunnitelmasta, joka on liitetty 3 päivänä syyskuuta 2024 annettuun määräykseen nro 838-9.

4) Asiakirja, jossa selitetään kaikki toimintasuunnitelman toimenpiteet.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 8.1 osatekijät.

Ministerikabinetti hyväksyi toimintasuunnitelman 3 päivänä syyskuuta 2024. Toimintasuunnitelmassa esitetään suoritettavat tehtävät, vastuutahot ja täytäntöönpanon aikataulut.

Toimintasuunnitelma sisältää 99 toimenpidettä, jotka koskevat taloudellisen toiminnan eri alueita ja joilla vähennetään markkinoillepääsyä koskevia säännöksiä ja ohjaus- ja valvontatoimintojen määrää. Näillä toimenpiteillä pyritään virtaviivaistamaan prosesseja, vähentämään sääntelystä aiheutuvaa taakkaa ja poistamaan päällekkäisiä, ristiriitaisia ja vanhentuneita sääntelyvälineitä. Toimenpiteet toteutetaan vuoden 2024 kolmannen neljänneksen ja vuoden 2025 neljännen neljänneksen välisenä aikana.

Toimenpiteisiin kuuluu useiden sellaisten valtion ohjaus- ja valvontatoimintojen lakkauttaminen, joita pidetään vanhentuneina ja jotka on korvattu uudemmilla säännöksillä tai jotka aiheuttavat yrityksille kohtuutonta sääntelyyn liittyvää taakkaa. Lakkauttaminen tai kumoaminen koskee esimerkiksi seuraavia: useat sellaiset luvat, joista ei enää säädetä laissa ja joiden saamista koskevia menettelyjä ei ole enää olemassa, vaatimukset esittää paperitulosteita avoimista sähköisistä rekistereistä, vaatimus, jonka mukaan yritysten on saatava rekisteröintitodistus uusien teknologiapuistojen kehittämiseksi, sekä useat valvontatoimet ja luvat, jotka koskevat yhteisyritysneuvotteluja ja yhteisyritysten perustamista ulkomaisten yritysten kanssa.

Suunnitelma ja ennen kaikkea lupamenettelyjen digitalisointia koskeva toimi nro 31 sisältävät myös markkinoillepääsyä koskevien säännösten digitalisointiin liittyviä toimenpiteitä. Toimessa nro 26 ehdotetaan sellaisen järjestelmän käyttöönottamista, joka koskee yrittäjien vapaaehtoista siviilioikeudellista vastuuvakuutusta ja yrittäjien toiminnan vapaaehtoisia auditointeja. Tavoitteena on vähentää ohjaus- ja valvontatoimenpiteiden määrää ja siirtyä aiempaa ennaltaehkäisevämpään ja riskilähtöisempään lähestymistapaan. Toimenpiteellä myös vahvistetaan valtion virkamiesten vastuuta ohjausvaatimusten rikkomisista.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

6) **Vaihe 9.5**

Vaiheen nimi: Aluekehitystä koskevan valtiollisen strategian 2021–2027 muuttamista koskevien päätöslauselmien hyväksyminen

Asiaa koskeva uudistus/investointi:

Uudistus 3: Aluepolitiikan kehittäminen ja täytäntöönpano

Rahoituslähde: Lainat

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 9.5 koskeva vaatimus:

”Ukrainan ministerikabinetin 5. elokuuta 2020 antaman päätöslauselman nro 695 ”aluekehitystä koskevan valtiollisen strategian 2021–2027 muuttamisesta” hyväksyminen.

Päätöslauselmassa keskitytään lähinnä seuraaviin osa-alueisiin:

— *monitasoisen hallinnon kehittäminen, aluekehitysjärjestelmän lähentäminen EU:n menettelyjen ja parhaiden käytäntöjen kanssa*

— *kumppanuuksien sekä kuntien välisen, alueiden välisen ja valtioiden rajat ylittävän yhteistyön edistäminen*

— *kuntien ja alueiden institutionaalisten valmiuksien kehittäminen hankkeiden hallinnoinnin, digitalisaation, korruptiontorjunnan ja strategisen suunnittelun osa-alueilla.”*

Vaihe 9.5 on 9 lukuun (Hallinnon hajauttaminen ja aluepolitiikka) sisältyvän uudistuksen 3 täytäntöönpanon ensimmäinen vaihe. Uudistukseen 3, joka koskee aluepolitiikan kehittämistä ja täytäntöönpanoa, kuuluu myös vaihe 9.6, joka on määrä toteuttaa vuoden 2024 neljänteen neljännekseen mennessä ja jonka tavoitteena on kaupunkisuunnittelun kehittäminen paikallistasolla.

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 13 päivänä elokuuta 2024 annetusta ministerikabinetin päätöslauselmasta nro 940, joka koskee aluekehitystä koskevan valtiollisen strategian 2021–2027 muuttamista.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 9.5 osatekijät.

Ministerikabinetti hyväksyi aluekehitystä koskevan valtiollisen strategian 2021–2027 muutoksen 13 päivänä elokuuta 2024. Strategia päivitettiin, jotta sillä voitaisiin puuttua paremmin Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vaikutuksiin, helpottaa palautumis- ja jälleenrakennusprosessia ja vastata komission vuoden 2023 laajentumiskertomuksessa esitettyihin suosituksiin. Strategiassa on kolme strategista tavoitetta: i) muodostaa sosiaalisten, humanitaaristen, taloudellisten, ympäristöä koskevien, turvallisuutta koskevien ja alueellisten ulottuvuuksien kannalta yhtenäinen valtio, ii) parantaa alueiden kilpailukykyä sekä iii) luoda tehokas monitasoinen hallinto.

Strategialla tuetaan monitasoisen hallinnon kehittämistä kahden toiminnallisen tavoitteen avulla sekä pyrkimällä lähentämään aluekehitysjärjestelmiä EU:n menettelyjen ja parhaiden käytäntöjen kanssa. Strategiaan sisältyviä toimenpiteitä ovat muun muassa lainsäädännön parannukset, toimivallan aiempaa selkeämpi rajaaminen, järjestelmä, jolla lisätään yhdenmukaisuutta Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjassa esitettyjen periaatteiden kanssa, sekä mekanismi, jolla varmistetaan aiempaa parempi koordinaatio hallinnon ja julkishallinnon eri tasojen välillä.

Lisäksi strategian keskeiseksi painopisteeksi on määritelty kumppanuuksien sekä kuntien välisen, alueiden välisen ja valtioiden rajat ylittävän yhteistyön kehittäminen. Tätä tuetaan kahdella toiminnallisella tavoitteella, joilla pyritään kehittämään erilaisia yhteistyömuotoja, kuten kansainvälisiä kumppanuuksia alue- ja paikallistasolla, ja syventämään valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä paikallisviranomaisten välillä. Myös valtioiden rajat ylittävän yhteistyön kehittämistä koskevan valtiollisen ohjelman 2021–2027 odotetaan edistävän näitä tavoitteita muun muassa luomalla olosuhteet sellaisten sopimusten allekirjoittamiselle, jotka koskevat paikallisten toimeenpanoviranomaisten ja paikallisten itsehallintoelinten sekä naapurimaiden asiaankuuluvien hallinnollisten alueyksiköiden välistä valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä.

Strategian keskeiseksi painopisteeksi on määritelty myös institutionaalisten valmiuksien kehittäminen. Tämä tarkoittaa muun muassa digitalisaation lisäämistä sekä virkamiesten ja paikallishallinnon virkamiesten ammatillisten taitojen ja osaamisen parantamista. Strategiassa keskeiseksi osaamiseksi on määritetty strateginen suunnittelu, kunnallisten palvelujen tarjoaminen, budjetointi, investointien houkutteleminen ja sellaisten olosuhteiden luominen, joilla lisätään valtion elinten ja paikallisten itsehallintoelinten vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta kaikilla tasoilla.

Korruptiontorjuntaa edistetään vähentämällä tilaisuuksia korruptoituneelle käytökselle esimerkiksi lisäämällä digitalisaatiota, vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta julkisten asioiden hoidossa. Myös parempien kunnallisten tilastojen, koordinoidun aluesuunnittelujärjestelmän sekä seurantaan tarkoitetun yhtenäisen geoinformaatiojärjestelmän odotetaan parantavan institutionaalisia valmiuksia. Tärkeänä osatekijänä on yhtenäisen digitaalisen järjestelmän täytäntöönpano kaikkien palautumis- ja kehityshankkeiden avointa ja vastuuvelvollista hallintoa varten (DREAM-järjestelmä). Tässä noudatetaan tietoon perustuvaa lähestymistapaa ohjelmien ja hankkeiden priorisointiin.

Strategiassa kuvataan täytäntöönpanomekanismit ja järjestelyt Ukrainan kuntien, alueiden ja infrastruktuurin kehittämisestä vastaavan ministeriön johtamaa edistymisen seurantaa varten. Tässä keskitytään seuraamaan ja analysoimaan indikaattoreiden poikkeamista tavoitteista, jotta täytäntöönpanoa voidaan mukauttaa tarvittaessa. Strategiaa ja sen täytäntöönpanoa arvioidaan ulkoisesti ja sisäisesti, jotta strategian toimivuutta voidaan arvioida ja strategiaa mukauttaa vastaavasti.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

7) **Vaihe 10.8**

Vaiheen nimi: Energian tukkumarkkinoiden eheyttä ja tarkasteltavuutta koskevasta asetuksesta (REMIT) annetun sekundaarilainsäädännön voimaantulo

Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 3: Sähkömarkkinoiden uudistus

Rahoituslähde: Lainat

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 10.8 koskeva vaatimus:

”REMIT-lainsäädäntöä koskevan sekundaarilainsäädännön voimaantulo. NEURC hyväksyy seuraavat menettelyt ja vaatimukset:

— *tiedonsiirron valvojan aseman hankkimista, keskeyttämistä ja lopettamista koskeva menettely*

— *sisäpiiritietoalustojen toimintaa koskeva menettely*

— *energian tukkumarkkinoiden eheyden ja tarkasteltavuuden varmistamista koskevat vaatimukset*

— *energian tukkutuotteisiin liittyviä taloudellisia ja liiketoimia koskevien tietojen toimittamista koskeva menettely.*

Tehtävänkuvauksen laatiminen sellaisen tietojärjestelmän kehittämiseksi, jossa määritellään seuraavat NEURC:n tehtävät: järjestelmä integroidaan markkinatoimijoita, sisäpiiritietoalustoja ja tiedonsiirron valvojia koskevien järjestelmien kanssa väärinkäytösten paljastamiseksi.”

Vaihe 10.8 on yksi uudistuksen 3 täytäntöönpanon neljästä vaiheesta. Uudistus 3, joka koskee sähkömarkkinoiden uudistusta, on määrä saada päätökseen vuoden 2026 toisen neljänneksen aikana.

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 27 päivänä joulukuuta 2023 annetusta energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallisen sääntelyviranomaisen, jäljempänä 'NEURC', päätöslauselmasta nro 2613, joka koskee tiedonsiirron valvojan aseman hankkimista, keskeyttämistä ja lopettamista koskevan menettelyn hyväksymistä.

3) Jäljennös 16 päivänä tammikuuta 2024 annetusta NEURC:n päätöslauselmasta nro 137, joka koskee sisäpiiritietoalustojen toimintaa koskevan menettelyn hyväksymistä.

4) Jäljennös 27 päivänä maaliskuuta 2024 annetusta NEURC:n päätöslauselmasta nro 614, joka koskee energian tukkumarkkinoiden eheyden ja tarkasteltavuuden varmistamista koskevien vaatimusten hyväksymistä.

5) Jäljennös 7 päivänä maaliskuuta 2024 annetusta NEURC:n päätöslauselmasta nro 618, joka koskee energian tukkutuotteisiin liittyviä taloudellisia ja liiketoimia koskevien tietojen toimittamista koskevan menettelyn hyväksymistä.

6) Jäljennös REMIT-asetuksen mukaisen tietoteknisen tietojärjestelmän kehittämistä koskevasta tehtävänkuvauksesta, jonka ehdotuksen laatinut toimeksisaajan edustaja ja NEURC:n edustaja ovat allekirjoittaneet asianmukaisesti.

7) Jäljennös 26 päivänä syyskuuta 2024 päivätystä NEURC:n sisäisestä pöytäkirjasta nro 119-n, jossa hyväksytään REMIT-asetuksen mukaisen tietoteknisen tietojärjestelmän kehittämistä koskeva tehtävänkuvaus.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 10.8 osatekijät.

Energia-alan ja yleishyödyllisten palvelujen kansallinen sääntelyviranomainen (NEURC) hyväksyi kaikki asiaankuuluvat energian tukkumarkkinoiden eheyttä ja tarkasteltavuutta koskevasta asetuksesta (REMIT) annetut sekundaarilainsäädännön säädökset. Parlamentti hyväksyi REMIT-primaarilainsäädännön (tiettyjen Ukrainan lakien muuttamisesta energian tukkumarkkinoiden väärinkäytösten estämiseksi) 10 päivänä toukokuuta 2023.

Päätöslauselma nro 2613 hyväksyttiin 27 päivänä joulukuuta 2023, se julkaistiin NEURC:n verkkosivustolla 29 päivänä joulukuuta 2023, ja se tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 2024. Päätöslauselmassa vahvistetaan tiedonsiirron valvojan aseman hankkimista, keskeyttämistä ja lopettamista koskevat menettelyt. Tiedonsiirron valvojan aseman hankkimiseksi hakijoiden on täytettävä päätöslauselmassa esitetyt vaatimukset ja sääntelyviranomaisen hakuprosessin aikana esittämät tekniset vaatimukset. Mikäli hakija täyttää vaatimukset ja on suorittanut ohjelmiston käyttöä koskevan testivaiheen onnistuneesti, NEURC voi myöntää hakijalle tiedonsiirron valvojan aseman. Mikäli tiedonsiirron valvoja toimii jonkin kyseisessä päätöslauselmassa vahvistetun menettelyn vastaisesti eikä noudata velvollisuuksiaan, jotka koskevat tietojen toimittamista sääntelyviranomaiselle, sääntelyviranomainen voi keskeyttää tiedonsiirron valvojan aseman. Päätöslauselmassa myös esitetään luettelo eri tilanteista, joissa tiedonsiirron valvojan asema voidaan lopettaa pysyvästi.

Päätöslauselma nro 137 hyväksyttiin 16 päivänä tammikuuta 2024, se julkaistiin NEURC:n verkkosivustolla 22 päivänä tammikuuta 2024, ja se tuli voimaan 23 päivänä heinäkuuta 2024. Päätöslauselmassa vahvistetaan sisäpiiritietoalustojen, jäljempänä 'alustat', toimintaa koskevat menettelyt. Siinä säädetään erityisesti seuraavista: i) menettelyt, joilla sisäpiiritiedot lisätään alustojen hallinnoijia koskevaan rekisteriin, johon kerätään ja tallennetaan tietoa alustojen hallinnoijista, ii) alustojen toimintaa koskevat vaatimukset sekä alustojen hallinnoijien velvollisuudet, iii) vaatimukset, jotka koskevat alustojen hallinnoijien suorittamaa sisäpiiritietojen paljastamista, ja iv) säännökset, jotka koskevat alustan hallinnoijan toiminnan keskeyttämistä ja alustan hallinnoijan poistamista rekisteristä.

Päätöslauselma nro 614 hyväksyttiin 27 päivänä maaliskuuta 2024, se julkaistiin NEURC:n verkkosivustolla 28 päivänä maaliskuuta 2024, ja se tuli voimaan 29 päivänä maaliskuuta 2024 lukuun ottamatta 4 lukua, joka tuli voimaan 2 päivänä heinäkuuta 2024. Päätöslauselmassa vahvistetaan vaatimukset, joilla varmistetaan energian tukkumarkkinoiden eheys ja tarkasteltavuus sekä parannetaan kilpailua. Päätöslauselmaan sisältyvät erityisesti seuraavat vaatimukset: i) luettelo mahdollisista manipulointitavoista energian tukkumarkkinoilla, ii) sisäpiiritietojen käsittelemistä koskevat rajoitukset, iii) sisäpiiritietojen paljastamista koskevat vaatimukset, iv) vaatimukset, joita sovelletaan ammatteihin, joihin liittyy energian tukkutuotteita koskevaa toimintaa, v) merkit mahdollisesta epäilyttävästä käytöksestä energian tukkumarkkinoilla sekä vi) sääntelyviranomaisen ja energiayhteisön sääntelyneuvoston välistä yhteistyötä koskevat periaatteet.

Päätöslauselma nro 618 hyväksyttiin 27 päivänä maaliskuuta 2024, se julkaistiin NEURC:n verkkosivustolla 29 päivänä maaliskuuta 2024, ja se tuli voimaan 2 päivänä heinäkuuta 2024. Päätöslauselmaa sovelletaan energian tukkumarkkinoiden osapuoliin, tiedonsiirron valvojiin sekä ammatteihin, joiden toiminta koskee energian tukkutuotteita. Siinä vahvistetaan menettelyt seuraavien tietojen toimittamiseksi NEURC:lle: i) energian tukkutuotteisiin liittyviä taloudellisia toimia ja liiketoimia koskevat tiedot, ii) sähkömarkkinoita koskevat perustiedot sekä iii) maakaasumarkkinoita koskevat perustiedot.

Kuten NEURC:n sisäisessä pöytäkirjassa nro 119-n ilmoitettiin, NEURC sai valmiiksi tietojärjestelmän kehittämistä koskevan tehtävänkuvauksen, jossa määritellään NEURC:n tehtävät. Tehtävänkuvauksessa, jonka ovat allekirjoittaneet NEURC:n johtaja sekä asiakirjan laatimisessa teknistä tukea antanut toimeksisaaja, vahvistetaan tehtävät, jotka koskevat järjestelmän integrointia markkinatoimijoita koskevien järjestelmien kanssa sekä väärinkäytösten paljastamista. Lisäksi siinä määritellään sisäpiiritietoalustojen ja tiedonsiirron valvojien tehtävät.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

8) **Vaihe 15.1**

Vaiheen nimi: Teollisuuden aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä, vähentämistä ja valvontaa koskevan lainsäädännön voimaantulo ja osittainen soveltaminen

Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 1: Teollisuuden aiheuttaman pilaantumisen ehkäiseminen, vähentäminen ja valvonta

Rahoituslähde: Ei-takaisinmaksettava tuki

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 15.1 koskeva vaatimus:

”Ukrainan laki kansalaisten perustuslaillisista oikeuksista elämälle ja terveydelle turvalliseen ympäristöön tulee voimaan ja sen säännöksiä sovelletaan osittain. Asiaa koskevat täytäntöönpanosäädökset on annettava 12 kuukauden kuluessa ja tietyt säännökset parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden ja hallintamenetelmien soveltamisesta neljän vuoden kuluessa sotatilalain kumoamisesta, lukuun ottamatta laitoksia, jotka otetaan käyttöön ensimmäistä kertaa.

Lain tarkoituksena on ehkäistä, vähentää ja valvoa teollisuuden aiheuttamaa pilaantumista, ja siinä otetaan käyttöön teollisuuden aiheuttaman pilaantumisen lupamenettelyihin ja valvontaan liittyviä yhdennettyjä toimintamalleja, jotka perustuvat parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden ja hallintamenetelmien soveltamiseen teollisuuden päästöistä 24 päivänä marraskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) (uudelleenlaadittu) mukaisesti.”

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 8 päivänä elokuuta 2024 annetusta Ukrainan laista nro 3855-IX, joka koskee kansalaisten perustuslaillista oikeutta elämälle ja terveydelle turvalliseen ympäristöön.

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 15.1 osatekijät.

Ukrainan laki kansalaisten perustuslaillisista oikeuksista elämälle ja terveydelle turvalliseen ympäristöön tuli voimaan 8 päivänä elokuuta 2024. Kuten lain 29 §:n 1 momentissa säädetään, lain säännökset tulevat voimaan 12 kuukautta lain soveltamisen alkamisesta lukuun ottamatta 29 §:n 9 momenttia. Kuten 29 §:n 2 momentissa säädetään, parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden ja hallintamenetelmien soveltamista koskevia säännöksiä sovelletaan vasta neljän vuoden kuluttua sotatilalain kumoamisesta, lukuun ottamatta laitoksia, jotka otetaan käyttöön ensimmäistä kertaa.

Nykyisellä lailla säännellään teollisuuden tuotantoprosesseista aiheutuvia päästöjä ja saatetaan teollisuuden ja karjankasvatuksen päästöistä 24 päivänä marraskuuta 2010 annettu parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) osittain osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lain 3 §:ssä otetaan käyttöön käsite ”yhdennetty ympäristölupa”. Tämä lupa on hankittava ennen sellaisen laitoksen toiminnan aloittamista, jonka toiminta saattaa aiheuttaa päästöjä. Laissa noudatetaan yhdennettyä lähestymistapaa ja velvoitetaan viranomaiset ottamaan lupaprosessissa huomioon ympäristötehokkuus laitoksen koko käyttöiän ajalta. Laissa velvoitetaan käyttämään parhaita käytettävissä olevia tekniikoita ja hallintamenetelmiä sekä säännellään päästöjä, jätehuoltoa, vedenkäyttöä ja ympäristövaikutuksia.

Lain johdannossa vahvistetaan teollisuuden aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä, vähentämistä ja valvontaa koskevat periaatteet. Tätä tarkennetaan 2 §:n 1 momentissa, jossa todetaan, että lailla säännellään teollisuuden toiminnan aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemistä, vähentämistä ja valvontaa lain liitteen mukaisesti. Lupamenettelyihin liittyvä yhdennetty toimintamalli määritellään 3 §:ssä. Laissa pyritään noudattamaan kyseisiä periaatteita sekä yhdennettyä toimintamallia, joka koskee teollisuuden aiheuttamaan pilaantumiseen liittyviä lupamenettelyjä ja valvontaa ja joka perustuu parhaisiin käytettävissä oleviin tekniikoihin ja hallintamenetelmiin. Nämä säännökset ovat teollisuuden päästöistä 24 päivänä marraskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) (uudelleenlaadittu) mukaiset.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi

9) **Vaihe 15.10**

Vaiheen nimi: Sellaisen periaatemuistion laatiminen, jossa määritellään ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ja strategista ympäristöarviointia (SYA) koskevista säännöistä tehtävien poikkeusten soveltamisala

Asiaa koskeva uudistus/investointi: Uudistus 6: Ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi ja strategista ympäristöarviointia koskeva direktiivi

Rahoituslähde: Lainat

Asiayhteys

Neuvoston täytäntöönpanopäätöksen liitteessä kuvattu vaihetta 15.10 koskeva vaatimus:

”Laaditaan sidosryhmien kuulemisen perusteella periaatemuistio, jossa määritellään ympäristövaikutusten arviointia (YVA) ja strategista ympäristöarviointia koskevista säännöistä (SYA) tehtävien poikkeusten soveltamisala, ja julkaistaan se ympäristönsuojelusta ja luonnonvaroista vastaavan ministeriön virallisella verkkosivustolla. Periaatemuistion tulee sisältää seuraavat tiedot:

— *elin, joka määrittää YVA- ja SYA-velvoitteista tehtävien poikkeusten soveltamisalan*

— *kuvaus tavoitteista ja kussakin tapauksessa selvitys siitä, miksi ne kuuluvat poikkeuksen soveltamisalaan*

— *poikkeusten soveltamisalaa koskevat perustelut*

— *myönnettyjen poikkeusten voimassaoloajat.”*

Vaihe 15.10 on lukuun 15 (Vihreä siirtymä ja ympäristönsuojelu) kuuluvan uudistuksen 6 ainoa vaihe.

Toimitettu näyttö

1) Yhteenvetoasiakirja, jossa perustellaan asianmukaisesti, miten vaihe on toteutettu tyydyttävästi neuvoston täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2024/1447 liitteessä esitettyjä vaatimuksia noudattaen.

2) Jäljennös 18 päivänä syyskuuta 2024 julkaistusta periaatemuistiosta, jossa määritetään YVA- ja SYA-säännöistä tehtävien poikkeusten soveltamisala.

3) Jäljennös periaatemuistiota, jossa määritetään YVA- ja SYA-säännöistä tehtävien poikkeusten soveltamisala, koskevan julkisen keskustelun 14 päivänä toukokuuta 2024 päivätystä pöytäkirjasta.

4) Hyperlinkki ympäristönsuojelusta ja luonnonvaroista vastaavan ministeriön verkkosivustolla olevaan julkaisuun sekä kuvakaappaus.

5) Hyperlinkki julkaisuun, jossa ilmoitettiin julkisesta kuulemisesta, sekä kuvakaappaus

Analyysi

Ukrainan viranomaisten toimittamat perustelut ja aineellinen näyttö kattavat kaikki vaiheen 15.10 osatekijät.

Ympäristönsuojelusta ja luonnonvaroista vastaava ministeriö laati muistion, ja se julkaistiin kyseisen ministeriön verkkosivustolla. Tätä edelsi julkinen kuuleminen, joka järjestettiin 30 päivästä huhtikuuta 30 päivään toukokuuta 2024. Verkossa 14 päivänä toukokuuta 2024 käytyyn keskusteluun osallistui 95 sidosryhmäedustajaa, kuten kokouksen pöytäkirjassa on vahvistettu.

Periaatemuistiossa todetaan, että pääasiallinen elin, joka vastaa YVA-säännöistä tehtävien poikkeusten soveltamisalan määrittämisestä, on Ukrainan ministerikabinetti. Tietyissä harvoissa tapauksissa tällaiset päätökset tekee Ukrainan parlamentti. SYA-säännöistä tehtävien poikkeusten soveltamisalan määrittää ainoastaan parlamentti.

Periaatemuistio sisältää kuvauksen tavoitteista sekä selvityksen siitä, miksi ne kuuluvat poikkeuksen soveltamisalaan. Yleiset YVA-säännöt määritetään ympäristövaikutusten arvioinnista 15 päivänä maaliskuuta 2022 annetun Ukrainan lain nro 2132-IX 3 §:ssä. Poikkeuksia voidaan soveltaa, mikäli niiden ainoa tarkoitus on varmistaa valtion puolustus ja energiaturvallisuus sekä poistaa hätätilanteiden seuraukset ja Ukrainaan kohdistetun sotilaallisen hyökkäyksen seuraukset. SYA-sääntöjen soveltamisesta tehtävien poikkeusten osalta periaatemuistiossa kuvataan vapautettujen ohjelmien tyypit sekä niiden rooli sellaisten alueiden ennallistamisprosessissa, joihin aseistettu hyökkäys on vaikuttanut.

Mahdollisuus tehdä poikkeus YVA:n suorittamisesta perustellaan tarpeella varmistaa valtion puolustus, lieventää hätätilanteiden vaikutuksia sekä vähentää Ukrainaan kohdistetun aseistetun hyökkäyksen vaikutuksia sotatilalain aikana. SYA-säännöistä tehtävät poikkeukset ovat perusteltuja ennallistamisohjelmien kattamilla alueilla, joihin Ukrainaan kohdistettu aseellinen hyökkäys on vaikuttanut tai joille sosioekonomiset, infrastruktuuria koskevat, ympäristöä koskevat tai muut kriisit ovat keskittyneet.

Periaatemuistion mukaan kaikki YVA-säännöistä tehtävät poikkeukset ovat väliaikaisia ja suurin osa niistä liittyy sotatilalain soveltamisaikaan. Tietyissä harvoissa tapauksissa, jotka liittyvät tuhoista johtuvaan jätehuoltoon, poikkeusta voidaan soveltaa sotatilalain aikana sekä 90 päivän ajan sen kumoamisesta. Kahden erityisen paikan osalta poikkeus voidaan tehdä ainoastaan kerran. Suuria ennallistamis- ja kehitysohjelmia koskevat SYA-periaatteen soveltamisesta tehtävät poikkeukset ovat väliaikaisia, ja niiden kesto riippuu näiden ohjelmien kestosta.

Komission arviointi: Toteutettu tyydyttävästi